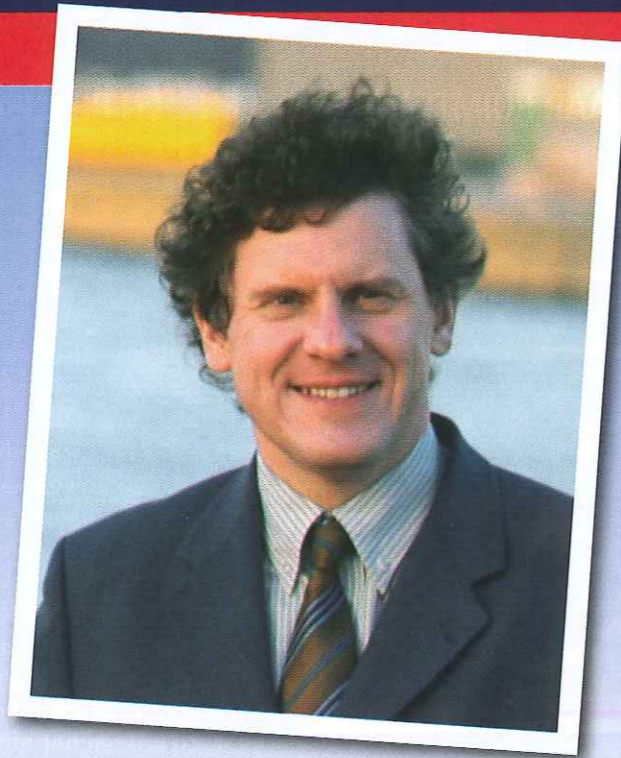

Wat met de legendarische Mercator: inbetonneren of laten varen?

TWEES PRAAK

Enkele weken geleden werd het zeilschip Mercator na herstellingen terug naar zijn vaste ligplaats in Oostende gebracht. Op basis van een inspectie van Monumentenwacht werden de meest dringende herstellingen uitgevoerd, met name de romp en de masten. Er wordt nu nagedacht over de manier waarop de Mercator verder moet worden beheerd. Sommigen pleiten ervoor om het schip in een betonnen kuip te plaatsen en voor altijd

ERIC VAN HOOYDONK
Professor Maritiem Recht
Voorzitter Watererfgoed Vlaanderen

WIJZERS: Op welke manier ziet u de toekomst van het zeilschip Mercator?

ERIC VAN HOOYDONK: "Het zeilschip Mercator is uniek in de wereld, omwille van zijn authenticiteit en zijn rijke geschiedenis ook. Ik denk dat we ons daar af en toe iets te weinig van bewust zijn. Het is echt een schip dat het buitenland ons benijdt. De aantrekkingskracht die ervan uitgaat is enorm. We zien met evenementen als 'Oostende voor Anker' of de Tall Ships Race welke enorme aantrekkingskracht van deze kathedralen van de zee uitgaat. Op andere plaatsen is dat niet anders."

WIJZERS: Sommigen zien opnieuw een varende Mercator, maar volgens anderen zorgt dit voor onoverkomelijke problemen. Hoe staat u hiertegenover?

ERIC VAN HOOYDONK: "De uittredende Vlaamse Regering heeft op het vlak van varend erfgoed heel wat gerealiseerd. In de Beleidsbrief voor de nieuwe Vlaamse Regering vraagt Watererfgoed Vlaanderen om de inspanningen na de verkiezingen op te drijven en om een specifiek watererfgoedbeleid te voeren. Vlaanderen heeft immers één van de rijkste scheepvaarttradities van de hele wereld. Eén van onze absolute prioriteiten is om een definitieve beslissing te nemen over de Mercator, één van onze topstukken. Naast een museale conservatie en exploitatie in originele drijvende staat, mogen het voorzien van een beperkte mobiliteit als varend ambassadeur en het integraal terug zeewaardig maken van de Mercator als opleidingsschip als opties niet worden uitgesloten."

Het spreekt voor zich dat er ons heel wat uitdagingen wachten vooraleer Mercator eventueel terug zeewaardig kan worden gemaakt. De steeds toenemende veiligheidsmaatregelen zorgen ervoor dat er wellicht een aantal maatregelen zullen moeten worden genomen. Dat geldt echter voor de meeste historische schepen. In vele landen zijn er nog steeds opleidingen om met dit soort schepen te zeilen. We huren in Vlaanderen zelfs een Poolse boot in om onze jonge recruten op te leiden, terwijl we het meest fantastische schip aan

de kant laten. De schitterende Mercator vastzetten in een betonnen dok lijkt me persoonlijk alvast een aanfluiting van onze maritieme tradities en een opgeven van elke ambitie om een internationaal toonaangevend maritiem land te zijn."

WIJZERS: Op welke termijn mogen we een definitieve oplossing verwachten?

ERIC VAN HOOYDONK: "Watererfgoed Vlaanderen vraagt na de verkiezingen onmiddellijke actie. Hoe langer we wachten, hoe hoger de kosten trouwens zullen oplopen. Vergelijk het met de fiets die in de garage staat: als je er lang niet mee gereden hebt, komt er roest en zijn de banden plat. Met een schip is dat niet anders: het is een machine en die gebruiken is nog altijd de beste garantie voor een lange levensduur. De recente uitvoering van beperkte renovatiewerken is zeker toe te juichen maar een definitieve oplossing op lange termijn biedt dit niet. Welke bestemming men finaal ook aan het schip toekent, het zal gaan om een project dat het nodige geld gaat kosten, maar ik ben ervan overtuigd dat we die middelen wel bij elkaar moeten krijgen en, nogmaals, de Mercator is het vlaggenschip van maritiem Vlaanderen en moet ook op die wijze beheerd, gevaloriseerd en gekoesterd worden."

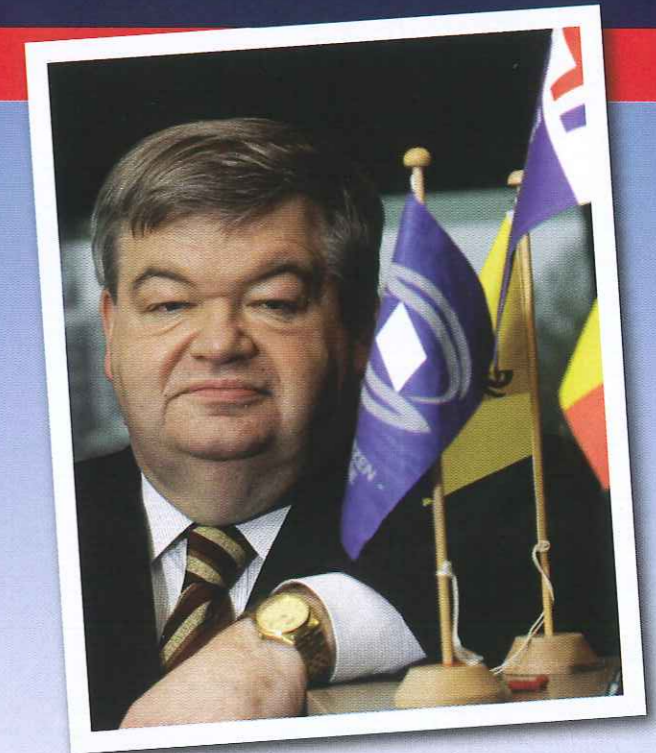
dezelfde ligplaats te bezorgen. Anderen blijven er dan weer van overtuigd dat functionerend behoud de beste optie is en dat Mercator kan blijven varen. Tweespraak stak zijn licht op bij twee betrokken deskundigen: Professor Eric Van Hooydonk, gespecialiseerd in maritiem recht, en Jacques D'Havé, administrateur-generaal van het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust, de feitelijke eigenaar van de Mercator.

JACQUES D'HAVÉ
Administrateur-generaal
Maritieme Dienstverlening en Kust

WIJZERS: Op welke manier ziet u de toekomst van het zeilschip Mercator?

JACQUES D'HAVÉ: "Het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust is de feitelijke eigenaar van de Mercator, maar het beheer van historisch waardevol patrimonium behoort niet tot onze eigenlijke kerntaak. Daarom dat er altijd werd gestreefd naar een samenwerking met een vereniging die kon instaan voor het beheer en de ontsluiting van Mercator. Onder andere naar het voorbeeld van de vlakbij gelegen Amandine, de laatste IJslandvaarder, wordt dan ook de piste onderzocht om Mercator een permanente ligplaats te bezorgen in een betonnen kuip."

Vlaams minister-president Kris Peeters steunt overigens deze piste en wil daar geld voor vrijmaken. Het zou er kunnen voor zorgen dat bezoekers het schip in de meest optimale omstandigheden kunnen bezoeken. Tegelijkertijd zijn we van oordeel dat we op deze manier ook op financieel vlak een goed zaak doen en de kosten enigszins binnen redelijke perken kunnen houden."

WIJZERS: Sommigen zien opnieuw een varende Mercator, maar volgens anderen zorgt dit voor onoverkomelijke problemen. Hoe staat u hiertegenover?

JACQUES D'HAVÉ: "Ik kan begrijpen dat sommige mensen voorstander zijn van een varende Mercator. Tussen theorie en praktijk ligt echter een lange weg. Sinds het ogenblik dat Mercator werd gebouwd en nu zijn er heel wat nieuwe veiligheidsmaatregelen opgelegd. In praktijk is het daarom, wat ons betreft, quasi onmogelijk om aan al die maatregelen te voldoen. Al die aanpassingen zouden niet alleen handenvol geld kosten, ze zouden mogelijk ook raken aan de historische authenticiteit van het schip. De kajuiten en slaapgelegenheden zijn natuurlijk fantastisch om ze als geïnteresseerde te bezoeken, maar om er enkele weken aan boord in te leven is toch wel een andere zaak."

Het grootste probleem is evenwel niet de infrastructuur, maar wel het vinden van een geschikte bemanning. Zeilen met dergelijk schip is een vak apart en er zijn nog slechts zeer weinig mensen die dit kunnen doen. Enkele jaren geleden is er een vrij ernstig ongeluk gebeurd aan boord tijdens het varen en dat heeft toch echt wel tot nadenken gestemd. Het heeft ook geen zin om te streven naar een varende Mercator als die nadien omwille van de veiligheidseisen of het gebrek aan een bemanning niet echt op zee kan."

WIJZERS: Op welke termijn mogen we een definitieve oplossing verwachten?

JACQUES D'HAVÉ: "Momenteel worden er een aantal onderzoeken afgerond en hebben de herstellingen ervoor gezorgd dat Mercator er weer even tegen kan. Toch is het belangrijk dat er op korte termijn duidelijk richting kan worden aangegeven. Ik vermoed dat de volgende Vlaamse regering hier na de verkiezingen op korte termijn knopen zal over doorhakken."

Tekst: Ingo LUYPAERT